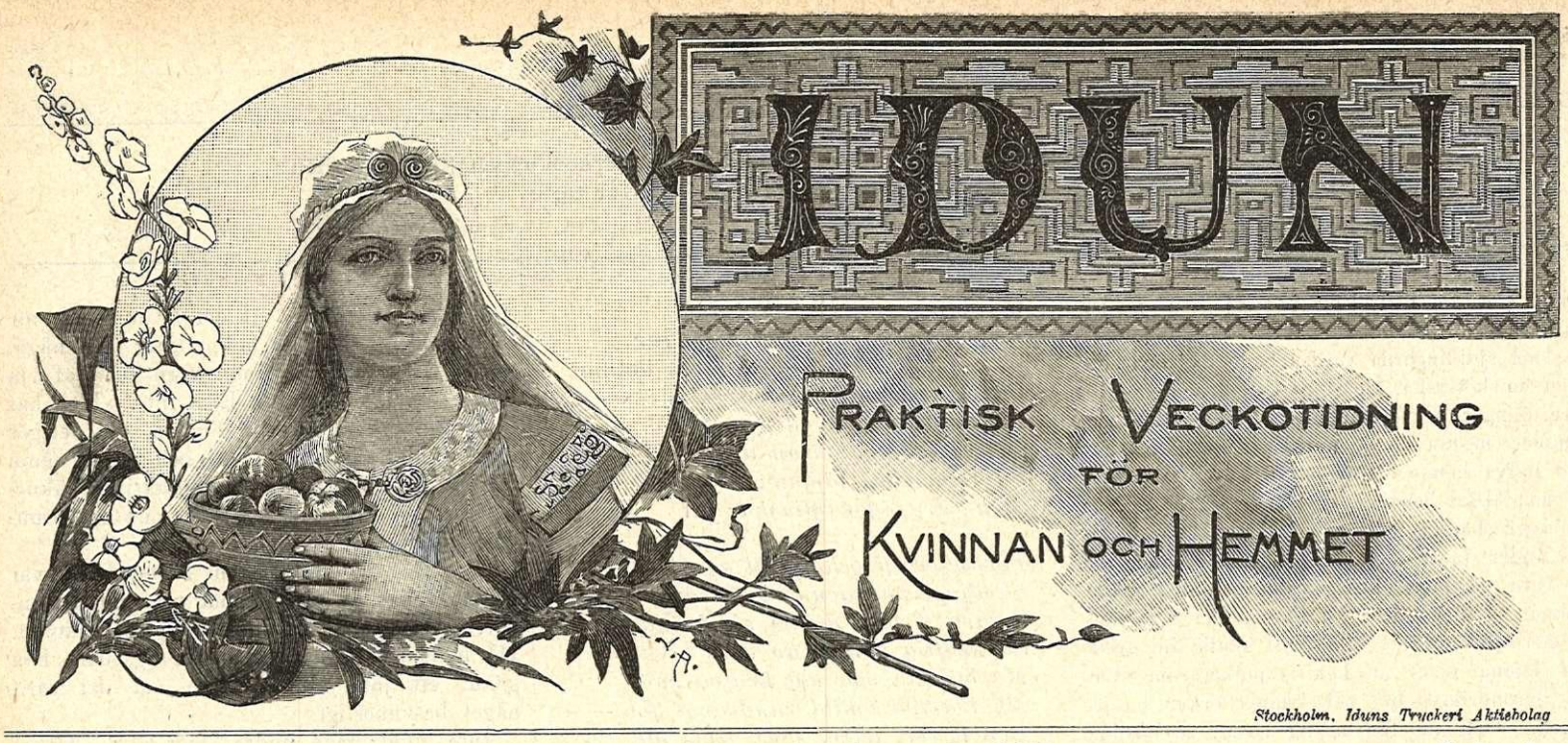

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 5 (372) Fredagen den 1 februari 1895. 8:de årg.

Prenumerationspris pr år:	Byrå:	Redaktör och utgifvare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam ..... kr. 5: — Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5: — Iduns Modetidn., månadsuppl. » 3: — Barngarderoben ..... » 3: —	Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla postanstalter i riket.	FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: *J. Nordling.*	hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)	35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjadt tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Hulda Lundberg.

År 1875 bildades af några skolflickor i hufvudstaden föreningen S. de C., hvars människovänliga verksamhet mer än en gång varit omnämnd i Idun i samband med den försäljning eller aftonunderhållning, som den årligen föranstaltar för kassans förstärkning. Denna verksamhet, som de första femton åren af föreningens tillvaro uteslutande omfattade medellösa skolbarns middagsspisning — 100 barn erhålla dagligen middag — har de sista fem åren ett nytt fält vid sidan af det gamla, nämligen fattiga, sjuka barns vård. I slutet af Döbelnsgatan, där hufvudstaden och landet mötas, äger Stockholms stad ett litet hus, som på förmånliga villkor upplåtits åt S. de C. Bottenvåningen innehåller, utom kök och husmoderns rum, en större matsal, hvari dagligen 50 barn — de öfriga 50 bespisas i lokal inom Katarina församling — erhålla sund och närande middag, som kommer hälsans rosor att spira på deras kinder. I den öfre våningen är sjukhemmet inrymdt.

Den unga kvinna, hvars bild vi i dag bringa Iduns läsekrets, har icke tillhört föreningen mer än fem, sex år, men har under denna korta tid uträttat mer än någon annan medlem under betydligt längre tid. Det är hennes duglighet, vilje kraft och arbetsförmåga, som väckt och förverkligat tanken på en fristad för fattiga små sjuklingar. Dessa erhålla visserligen å kronprinsessan Lovisas vårdanstalt kostnadsfritt husrum, mat och vård, så länge de äro fjättrade vid sängen. Men så snart sjukdomen anses häfd och patienten kan vara uppe, skickas han eller hon tillbaka till det fattiga hemmet och en annan, mer i behof af vård, intager den lediga platsen. Den utskrifne är oftast långt ifrån återställd, men föräldrahemmet anses kunna göra resten. Den lilla fristaden vid Döbelnsgatan tager hand om några af dessa små, som ännu icke fått nog krafter att möta svält och umbäranden, den utsläpade moderns liknöjdhet, den försupne faderns slag. Ty det är för det sämst lottade barnet, som det lilla sjukhemmet öppnar sin dörr. Huru många hundrade sådana små stackare finnas ej i Stock-

I plikternas uppfyllelse ligger en kraft fördold, som uppehåller och styrker sinnet och gifver människan ro för oro och fröjd för tårar.

F. Godkjær.

holm, och huru lycklig bör ej den moder vara, som får lämna sitt barn i så goda händer! De små sjuklingarna vårdas både dag och natt af en öm sköterska, »moster» kallad, doktorn gör flere gånger i veckan besök, och »fröken» kommer nästan dagligen till sina små vänner, som hafva henne att tacka för så mycket. Att de små älska hemmet, bevisa de ständigt. När ett barn hämtas af sina föräldrar, är det alltid under tårar det går och under böner att få vara »hemma hos moster och den snälla fröken». Men lille Gustafs mamma har väntat flere veckor, att lille Karl skulle bli frisk och lämna plats åt hennes pojke, som varit på »Kronprinsessan» och knappt orkar stå på benen. Och nu får moster en ny skyddsling och fröken en ny vän.

Hulda Lundberg, hvars namn är så nära förenadt med S. de C:s sjukhem, är dotter till konung Karl XV:s förste lifmedikus, doktor Robert Lundberg, som afled före sin höge herre, och hans hustru, Hulda Weylandt. Umgänget med flere af hufvudstadens mest framstående läkare, som varit hennes faders vänner, samt troligen främst af allt hennes egen klena hälsa öppnade hennes ögon och värmde hennes hjärta för sjuka medmänniskor och särskildt för de lidande små. Hennes namn är kändt och värderadt i vida kretsar och har en god klang i den fattiges hem, vid den sjukes läger. Det hon är, är hon fullt; hon delar icke sin tid mellan de sjuke och nöjena, utan försakar de senare för att helt ägna sig åt det hon satt till sitt lifs mål. Måtte många unga kvinnor följa hennes föredöme, och måtte stimmet på fåfängans marknad allt mera dämpas!

Ilse Franke.

Till kvinnan!

På Publicistklubbens årsfest å Grand Hôtel, den 26 jan. 1895.

Finns väl en mera sliten sträng
På något mänskligt instrument
Än den hos oss till kvinnopris
Naturen själf engång har spänt?
Antikens plekter slog den an
Med klang på diktens gryningsdag,
Och ännu under sin sordin
Den surra hörs för stråkens drag.

Finns väl en mera sjungen sång
Än den, som sjungs till kvinnolof
På hvart förbistradt tungomål
Från bykrog upp till furstehof?
I går en skolad hjälteröst
Med schmelz och fioriturers svall,
I dag en olärd bondeläpp
Till sista gatuvisans trall.

Vi söner af en skeptisk tid,
Som känna hennes armbågsnit
I trängseln på vårt marknadstorg
Kring hvarje stackars arbetsbit,
Vi stryka själfgodt våra skägg
Och le åt dylikt svärmeri,
För att i nästa ögonblick
Dock själfva — falla bums däri.

Och stiger så, liksom i dag,
Här fram en trådnött trubadur
Försagd från tidningsluntors damm
Och klisterburk och korrektur
Att än engång i eder rund
Den evigt nya visan dra',
Så ropa edra läppar: nej,
Men edra ögon glimma: ja!

Förunderligt och likväl sant!
Så djupt har denna sekelsådd
I våra väsens grund sig trängt,
Så kraftig spirar än dess brodd.
Må bränna sol, må kväfva snö,
Må trampa omild vandrarns fot —
Den lefver, lefver dock trots allt,
Den gamla kvinnodyrkans rot.

Och hvad vi hålla kärt och högt
Tar än så gärna kvinnohamn:
Vår barndoms yra oskuldslek,
Omhägnad af vår moders famn,
Vår ungdoms djärfva hjärteras
I kärleks kval och kärleks tro,
Vår mandoms sega arbetskamp
För lifvets lön i eget bo.

Hvad vore utan stänk och doft
Från sina gyllne pärlors tåg
Champagnen här i våra glas?
Ack, blott en död och isad våg.
Så tränger genom smått och stort
Din ande, kvinna, stark och fin,
En jäst uti vårt hvardagsbröd,
En själ i festens ljufva vin.

Finns väl en mera sliten sträng,
En mera sjungen sång? Och dock . . .
Vi lyssna lika villigt än
Till dessa toners trolska lock.
Ty hvad än lifvet tog och gaf,
Och hvad vi verkat eller drömt —
De finna dock en återklang
I hvad vi bäst och djupast gömt!

Johan Nordling.

Hemstudier.

Elsa hade slutat ett fullständigt elementarläroverk för flickor. Elsa var såsom det heter »utlärd». Hon hade under 8 månader i 10 hela år, d. v. s. under 80 månader af sitt lif metodiskt och ordentligt fått instufva i sitt minne ett kvantum vetande, som hon och hennes familj ansågo, att hon sedan kunde andligen lefva af under återstoden af sitt lif.

Det är otroligt, huru mycket hon medhunnit på dessa 80 månader, fyra språk, historia, geografi, teologi, alla naturvetenskaper, matematik etc. Hon hade öfvat sitt minne och sitt skarpsinne, hon hade alltid läst öfver ordentligt och varit med ett ord en god skolflicka.

Men nu var skolan slut. Hon behöfde inte läsa för att *bli* vare sig det ena eller det andra; hon skulle endast vara sina föräldrars dotter med några obestämda framtidsförhoppningar.

Tycker inte Elsa, att det är tomt att nu mera aldrig se i en bok, aldrig lära något nytt? Elsa hade ju ändå varit road af sin skola. Nej, det tycker Elsa inte. Hon har intet annat göra än att glömma, och det gör hon af hjärtans lust. Verb och glosor, namn och årtal, naturlagar och praktiska räknemetoder — allt far sin kos med en förunderlig fart.

Elsa tog således saken lugnt. Det var nästan roligt att få glömma utan att få bannor. Annorlunda hade det varit i skolan. Då hade fröknarna beskärmat sig, bara hon glömt ett jota, alldeles som om det varit något besynnerligt.

Inte kunde man undra öfver Elsa. Hvem vill äta, då man har maten upp i halsgropen? Och Elsa var öfvermätt af andlig förplägnad, som hon aldrig hade haft tid att smälta. Visst är barnmagen som stöfvelkragen, och visst är barnaminnet lika tänjbart, men ändå, tänk ni äldre, om ni skulle hvar dag inhämta så mycket nytt, så mycket sammanpressadt vetande, som det har gifvits Elsa under alla dessa år!

Men Elsa och hennes föräldrar ha själfva velat så hafva det. Hon skulle ju vara *utlärd* till sitt sextonde år, och det är ändå en mängd kunskaper, som ingå i vår tids allmänbildning.

När Elsa blifvit några och tjugu år, dansat och sytt lyxarbeten, så hon var nästan trött därpå, lärt att laga efterrätter och baka småbröd, fann hon både att tid blef öfrig och att det dessutom var ledsamt att vara okunnig. En hennes beundrare hade visst sagt henne, att bildning är hvad som finnes kvar, då man glömt alla skolkunskaper. Hon var ju då bildad, hon hade ju betyg på att hon *haft* kunskaper, det visste hon, men förargligt var det i alla fall att ha glömt så mycket. Häromdagen kunde hon inte bjuda till att hjälpa sin far med ett tyskt affärsbref, fastän hon förr skrifvit så många tema; hon anar att hon gör fel, då hon skrifver svenska bref till sina vänner, hon läser inte längre gärna en fransk bok, och när hon hör talas om eller läser i tidningarna om författare eller skön konst eller historiska personligheter, så märker hon de obehagligaste luckor. Hon tiger för att ej riskera en dumhet, men det hela är ett kaos. Och inte vet hon längre, hur hon skall förvandla myntsorter eller beräkna räntor — det har hon ändå kunnat. Nog har hon läst naturvetenskap, men dagligen märker hon, att hon minnes ingenting.

Men konsten är att få en viss tid hvar dag till läsning och att veta hvilka böcker man skall välja och hur man skall läsa dem. Inte vill hon börja läsa läxor igen, men hon vill gärna lära något af det, som vore nyttigt att kunna. Till någon stad kan hon ju ej få komma, och dyra lektioner kan hon ej få taga.

Under det att Elsa gick och funderade på allt detta, träffade hon en dag tant Matilda. Det är en energisk dam, nära femtiotalet. De kommo i samspråk.

Elsa talade om sin lust att vilja påminna sig sin skolkurs och lära något nytt.

Tant Matilda rådde henne då att begagna sig af Fredrika Bremerförbundets hemstudie-

kurser. »Du väljer ett ämne,» sade tant Matilda, »hvilket du vill, skrifver en uppsats i detta ämne hvar 14 dag och får den åter med goda rättelser, och för 12 uppsatser betalar du 15 kr.» — »Ja, men kan man ha nytta af detta sätt att lära?» frågade Elsa. — »Ja, det försäkrar jag,» svarade tant Matilda, »jag har öfvat upp mig i att skrifva svenska på det sättet. Jag har skrifvit uppsatser, som jag har fått rättade och äfven har jag fått många råd och anvisningar. Dessutom har man ett band öfver sig, så att det verkligen blir något af med ens självarbete. Och min dotter, som ville bli lärarinna, hon har på så sätt ökat sina kunskaper både i historia och i franska och räkning. Hon har fått svara skriftligen på frågor, gjort öfversättningar både från och till det främmande språket, fått regler förklarade o. s. v. Jag vet inte,» tillade tant Matilda, »hvarför jag inte skriftligen skulle kunna läsa på studentexamen. Nu skall jag på samma sätt lära mig konsthistoria till min utländska resa.»

Elsa har, alltsedan hon talat vid tant Matilda funderat på saken. Det förefaller henne litet ovant att skrifva ned sitt vetande, men hon minnes från skolan, att det var just af skrifningarna hon lärde sig mest, och hon är nu fullt besluten att för nästa år söka en kurs i ordnade hemstudier. Brefvet adresserar hon till Fredrika Bremer Förbundets byrå, Stockholm.

»*Studiosa.*»

Iduns läkarartiklar.

Den serie populära artiklar af framstående hufvudstadsläkare, som Idun under årets lopp är i det angenäma tillfället att kunna bjuda sin läsekrets, tar i dagens nummer sin början med doktor Arvid Afzelius' här nedan införda uppsats om »Huden och dess vård». Det berättigade intresse, hvarmed man allmänt emotser dessa sakkunniga inlägg i den för alla lika viktiga frågan om hälsan och dess ans, gör för visso hvarje ytterligare rekommendation från vår sida öfverflödig. Må de lärdomar, som de gifva, lända till efterföljd och välfärd!

I.

Huden och dess vård.

Af D:r Arvid Afzelius.

Det är ett egendomligt faktum, att allmänheten betraktar hudåkommorna med andra ögon och föreställningar än andra kroppens sjukdomar. De, som äro behäftade med utslag af ett eller annat slag t. ex. ett vanligt eczem, betraktas af folk i allmänhet nästan med rädsla och misstro, liksom vore han eller hon nästan en sämre människa än andra. Och när en person får en hudsjukdom af något slag, så väcker detta hos patienten själf den allra största förvåning och förskräckelse. Det går väl knappast någon mottagning, då jag ej af dylika patienter hör detta yttrande: »jag kan rakt inte förstå, hvar jag fått detta ifrån; jag har aldrig förr haft det minsta utslag på min kropp.» Ja, om samma patient fått tarmvred, så skulle det troligen väckt mindre förvåning, och man hade då helt säkert icke kommit med denna djupsinniga reflexion, att »man aldrig haft det förr», som man nu är färdig med, då man får den »obehagliga» hudsjukdomen. Och dock borde det väl icke ligga något så särskildt förvånande i att få en hudåkomma, då ju huden af alla kroppens organ är mest utsatt för yttre inflytelser, och då detta organ just icke alltid vårdas och sköts på allra bästa sätt, och då därjämte, som vi skola se, huden mycket ofta lider med vid rubbningar i andra kroppens organ och vid sjukdomar i nervsystemet och blodet. Innan jag går närmare in på dessa förhållanden, hvarigenom de ärade läsarinnorna måhända skola i någon mån rubbas i sina åsikter om hudsjukdomarnas säregna natur och inse, att det egentligen icke är besynnerligare att få en hudsjukdom än en sjukdom i hvilket annat kroppens organ som helst, måste jag dock, om också ofullständigt och i allra största korthet, säga några ord om hudens byggnad och förrättningar, emedan kunskapen därom är nödvändig för att förstå åtskilligt af hvad jag har att säga om hudens vård i friskt och sjukt tillstånd.

Huden består af tre olika lager, öfverhuden, läderhuden och underhuden. Hudens yttersta lager, öfverhuden eller ytterhuden, saknar blodkärl och nerver, och dess öfversta torra lager afstötes och förnyas oupphörligt och omärkligt; öfverhuden tjänar den under densamma liggande blod- och nervrika läderhuden till skydd. Huru viktigt detta skydd är särskildt för att bevara oss för smärtor, märka vi bäst, om det går hål på en brännblåsa (hvilken bildas af den blåsformigt från läderhuden upplyfta öfverhuden) eller eljes vid på annat sätt uppkommen s. k. hudlöshet. Läderhuden ligger då bar med sina fina nervändar, hvarigenom den minsta beröring framkallar smärta. Läderhuden består af en elastisk väfnad af celler och bindväfstrådar, hvilkens intill öfverhuden gränsande yta bildar de s. k. hudpapillerna, som dels innehålla känselnervernas finaste ändförgreningar, hvarigenom våra med huden upptagna känselförnimmelser ledas vidare till nervsystemets hufvudapparater i hjärna och ryggmärg, och dels innehålla det rikaste och finaste blodkärlnät, i hvilket blodmassan kan undergå de största växlingar från blodtomhet till starkaste kärlfyllnad, något som har mycket stor betydelse för värmeregleringen inom kroppen. Det tredje, djupast liggande hudlagret, den s. k. underhuden, består af en mera lucker och lös väfnad, inmängd med mer eller mindre fett. I underhuden ligga inbäddade, tvänne mycket viktiga organ, de nystformiga svettkörtlarna, hvilkas utförsgångar stiga upp genom läderhuden och öfverhuden för att utmynna på hudens yta i hudporerna. Den ur svettkörtlarna afsöndrade, mer eller mindre rikliga svetten samt den ständigt fortgående omärkbara hudutdunstningen bilda jämte den ofvan nämnda växlande blodfyllnaden i i läderhuden viktiga moment i den fina mekanism, som ombesörjer regleringen af blodets och kroppens värme. Huden tjänstgör dessutom som ett andningsorgan, afsöndrande kolsyra ur blodet, om också denna uppgift tyckes hos människan ha vida mindre betydelse än hos vissa djur. Alla dessa nu antydda funktioner hos huden böra naturligtvis mana oss att hålla vår hud i ett sådant tillstånd, att den kan fullgöra dessa sina uppgifter, så mycket mer som vi därigenom på samma gång i viss mån skydda oss mot åtskilliga hudåkommor.

Det ur talgkörtlarna afsöndrade och på hudens yta aflagrade fettet har också sin stora betydelse. Det håller huden smidig och glänsande, ger den större motståndskraft särskildt mot luftens fuktighet och hindrar en allt för stark värmeutstrålning, hvarigenom också hudfettet är en viktig faktor i den nyss nämnda värmeregleringen. Att allt för ofta och allt för mycket genom skarpa tvåltvättningar förminska detta hudfett och därigenom göra huden för torr, måste därför vara lika skadligt som den andra ytterligheten att låta hudfettet jämte svett och afstötta öfverhudfjäll samlas och kvarsitta i abnorm mängd. Särskildt gäller detta senare om de ställen af kroppen, där dessa afsöndringar äro rikligast, nämligen på hufvudet (där de bilda s. k. mjäll), i ansiktet, i axelhålorna och i ljumskvecken.

Man hindrar en abnorm ansamling af svett- och fettafsöndringarna och håller huden i öfrigt i stånd att fullgöra sina uppgifter dels genom bad, dels genom tvättningar. Hvad baden beträffar kommer en senare artikelserie (af d:r Levertin) att närmare afhandla badens verkningar i andra afseenden än de nyss nämnda, äfvensom deras olika användningsformer. Här må blott nämnas, att, om man har till syftemål med baden blott att *rena* huden, så är det varma (34°—36° C.) karbadet eller helbadet den lämpligaste badformen; kroppen bör då i badet rengöras med tvåltvättningar med svamp, fiber eller ej för skarpa borstar. Dylika renlighetsbad böra tagas åtminstone ett par gånger i månaden; kunna bad ej erhållas, måste de ersättas med motsvarande tvättningar af hela kroppen.

Hvad beträffar de dagliga tvättningarna, så böra dessa i regeln göras med tvål. Enligt min tanke begagna isynnerhet fruntimmerna tvål alldeles för litet till de dagliga tvättningarna; många mödrar rent af varna sina döttrar för bruket af tvål i ansiktet. Och dock är detta för de flesta människor absolut nödvändigt, isynnerhet om de hafva mer eller mindre stark fettafsöndring med benägenhet för pormaskbildning i ansiktet (de s. k. pormaskarna äro ej annat än abnormt stark afsöndring af hudfett i hudporerna), och vi veta ju alla, att man förgäfves söker tvätta bort fett blott med vatten; därtill behöfves såpa, tvål eller sprithaltiga tvättmedel. Är huden mycket fet och rik på pormaskar, böra dessa tvättningar göras mycket grundligt och helst ett par, tre gånger dagligen, och man bör därvid använda tvålsorter, som bilda rikligt med lödder. Är åter huden mycket torr och fattig på fett, böra tvättningarna vara mildare, emedan huden eljes blir än mera torr, spröd och fjällig. I dylika fall bör man välja en mindre skarp tvål, s. k. öfverfet tvål (äfven barntvål kallad), och i så fall bör man äfven använda ljumt vatten (c:a 30° C.) till tvättningarna. Blott ytterst få människor hafva så ömtålig hud, att de ej ens tåla dessa milda tvålar, utan måste nöja sig med tvättningar med hafresoppa, mandelkli, hvetekli o. dyl., och det är att märka, att äfven den ömtåligaste hud kan fördraga milda tvåltvättningar, om man nämligen neutraliserar tvålens eventuelt retande verkan genom att ingnida litet fett (t. ex. coldcream) i huden.

Hvad vattnets temperatur beträffar, så bör man i regeln använda kallt vatten, om det gäller en frisk, normal hud. Men det ges ej så få undantag från denna allmänna regel vid vissa sjukliga tillstånd hos huden; särskildt gäller detta vid kyld eller ömkyld hud, där kallt vatten förvärrar det onda, i stället för att »härda» huden, som de flesta tro.

Ehuru det torde framgå af det, som ofvan

sagts om tvättningar i allmänhet, torde det dock vara skäl att här varna för en ovana, som mången har, att tidt och ofta, i tid och otid, tvätta sig, och i synnerhet gäller detta om händer, hvilkas hud är torr och benägen för en finfjällig affjällning af öfverhuden, i svårare fall också för s. k. självsprickor. I dylika fall bör man sparsamt begagna vatten (och detta helst ljumt) och alltid göra tvättningarna med öfverfet tvål och emellanåt äfven ingnida litet fett, ty eljes blir huden allt mera torr, oelastisk, fettfattig och benägen för att spricka sönder och bli säte för eczemer, något som tvätterskor, köksor och andra, som nödgas vara mycket i vatten, ofta ej kunna undgå att få en sorglig erfarenhet af. Som en allmän regel i afseende på tvättningarna gäller också, att man, i synnerhet om man har ömtålig ansiktshud, ej bör gå ut för snart efter en tvättning, i synnerhet den kallare årstiden.

(Forts.)

Ur minnets laterna magica.

En af de stora och goda jag känt.

Af E. R—y.

I min barndom vurmade alla människor för Jenny Lind. Aldrig har jag sedan hört talas om en sådan förtjusning och hänförelse bland alla stånd och åldrar för någon människa. Vi flickor i den fin-fina Bjurströmska pensionen vid Regeringsgatan voro bland dem, som svårast angripits af Jenny Lind-febern. Den var ej öfvergående, ty vi voro ofta på kungl. operan och meddelade hvarandra under rasterna huru hon såg ut, var klädd, sjöng och utförde sina roller. Stundom utfördes till och med alls icke oäfvet vissa scener ur »Kärleksdrycken», »Robert af Normandie», »Lucie af Lammermoor», »Norma» m. fl. Sången uteblef, förstås, men herr Günthers roll återgafs vanligen af en lång, mörk flicka med markerade drag, draperad med en toga eller kappa öfver axlarne och babytt på hufvudet, vriden till någon slags hjälm. Lifliga skolflicksögon följde honom troget på operan i scenerna med Jenny Lind, man var säker på, att de af bägge kontrahenterna spelades »con amore» — och det var en af de bittraste missräkningarna för oss unga, då hon, som var vårt ideal nummer ett, for utrikes i stället för att stanna hemma och gifta sig med idealet nummer två.

Vi visste nog litet hvar, att vi ej kunde blifva sångerskor, men aktriser, det var det näst bästa, och hvarje annan lek än den att spela tragedi tynade af bland 40-talets skolflickor. Huru mången gång öfverraskades man ej framför spegeln under inöfvandet af pantomimer, skildrande händelser så sorgliga, att hjältinnan själf slutade med att brista i tårar och aftorka dem med sitt utslagna hår; att svimma med behag, d. v. s. falla baklänges i golfvet utan duns, och spela en dödsscen naturligt voro ock prestationer som väckte de andras beundran och afundsjuka. Ja, det är nästan otroligt, huru vi tänkte på allt annat än på att förbereda våra läxor.

Hvilken omätlig skilnad i öfvervakning mellan den tidens och nutidens skolor, hvilken slapp disciplin och hvilken obetydlig läsning. Det obegripliga var, att man lärde något alls, och än märkvärdigare, att något ännu sitter kvar i hufvudet.

Den musikaliska uppfostran åtnjöt man i herr Lindblads musikinstitut; snart sagdt alla Stockholms skolor fingo sin pianoundervisning därstädes. Hvem kan någonsin glömma de roliga stunderna vid af- och påklädningen i det stora förrummet? Lokalen var i Bondeska huset vid Rosenbad, 1 tr. upp. Ifrån kapprummet kom man i ett stort förmak, där ingen spelade, men där de lediga minuterna användes till deklamation och piruettering. I den nästgränsande stora hörnsalongen stodo stumma klaver, där uppehållen mellan spelningen för lärarinnorna skulle användas att öfva fingrarna; man hade en halftimme hvar i de efter salongen kommande smårummen.

Med dessa ganska nyttiga, tysta fingeröfningar skolkades betydligt, ej så under halftimmarna för majorskan Södermark, f. Hazelius, och mamsellerna Hammon m. fl. I hemmen skulle det uttagna stycket inöfvas till nästa lektion, och under hvarje lektion uppspelades detsamma för herr Lindblad. Hvilka förskräckliga minuter. De voro nog äfven pröfvostunder för honom, ty han slet och ref sig i den ovanligt rika och lockiga chevelyren, stampade och fnös och slängde ej så sällan både flicka och noter utåt golfvet i sin musikaliska öfverretning. Dessemellan var hon som ett solsken, sjöng och hvisslade ackompagnement till pianot.

Att få smäll på fingrarna af taktpinnen kunde ock hända, men alltsammans förlåto vi, ty vi visste, att han var ett geni, som både kunde och ville lära oss spela, och dessutom en präktig man.

Vintern efter Jenny Linds vistelse utrikes för sångstudier bodde hon hos Lindblads. Hennes rum lågo för sig på nedre botten. Herr Lindblads privata rum lågo innerst i den stora spelvåningen. Ofta hände det att Jenny Lind gick igenom rummen, och hvad de flickorna voro lyckliga, som hon snuddade förbi eller gaf en nick eller åhörde, ifall de utmärkt sig i inöfvandet af ett stycke! Det var en bokstaflig afgudadyrkan.

Så kom en vacker vårafton; vi voro ovanligt lifvade efter spelningen, emedan många af oss fått beröm af herr Lindblad. Jenny Lind kom in och stannade midt i kretsen.

»Hvad han I för er, små flickor,» sade hon med sin klara, vackra röst.

Vi stodo stumma och förlamade; att blifva tilltalade af henne var något så oerhördt ärofullt, att ingen dristade upphäfva sin röst. Hon förstod det och skrattade; nöp den minsta af oss, en söt liten mörkögd snärta i brun sammetsspens och ljusröd musslinskjol, nu en lika söt öfverstinna, i kinden, samt gick in till herr Lindblad. Som en flock små sparfvar började vi genast kvittra, beklagande vår tåpighet. Hon skulle nog snart komma igen; vi stannade därför kvar och började dansa i yrande lek.

Den som tecknar dessa rader, sade så plötsligt:

»När hon kommer igen, skall jag be henne dansa litet med oss.»

Det trodde ingen, att jag skulle våga.

»Åh jo, hon ser så god ut.»

»Du skall få en hel påse studenthafre, om du håller ord.»

I detsamma gick dörren upp, och jag framknuffades nästan i hennes famn.

»Ack, vill Jenny Lind dansa med oss litet?» bad jag, alldeles purpurröd af förlägenhet och åstundan att vinna de utlofvade rariteterna.

»Så gärna,» svarade hon och tog mig genast om lifvet, trallande en vals af Strauss.

Hvad det var roligt! Andfådda stannade vi bägge, och jag fick göra reda för namn och ålder. Mina föräldrar voro henne välbekanta; hvilken upphöjelse i de andras ögon! Sedan tog hon oss alla i ringdans och glädjen stod högt i tak, tills herr Lindblad kom ut, förbluffad öfver det ovanliga bullret så långt efter lektionens slut. Som en skrämd sparfflock skingrades vi åt alla håll.

Följden blef, att jag några dagar därefter uppvaktade Jenny Lind i hennes egna rum med en konstnärligt sirad sirapsknäck, stor som en tallrik. Flickvännerna påstodo, att jag var mästarinna i att koka denna delikatess. Den tiden hade ungdomen anspråkslösa delikatesser. Herr Lindblads döttrar hade omtalat, att den stora konstnärinnan var svag för denna bonbon; ett mästerstycke i sitt slag var karamellen och uppskattades äfven långt öfver min väntan. Såsom gengåfva tog hon en af sina vackraste buketter från föregående aftons föreställning och skänkte mig. Hvem kunde vara stoltare och lyckligare än den så rikt begåfvade?

Utanför vid Rosenbad stod en hel flock med flickor: de fingo alla hvar sin blomma. Hemkommen tog jag själf ut en pensé och pressade den, några dagar efter fästades den i mitt första album, och jag gick med boken till Jenny Lind och fick hennes egenhändiga namnteckning under penséen. I åratal var detta blad min allra dyrbaraste klenod — hos den stora sångerskan var min lycka gjord, hon stannade ofta och språkade med mig, och sällan har jag i lifvet smakat en större och mera oblandad fröjd än genom dansen med Jenny Lind.

Studenthafren delades påföljande speldag med de muntra kamraterna.

Ett nationallyte.

Ett inlägg från männens sida.

»Saras» tänkvärda ord i Iduns nummer 3 öfver »Roliga historier» ha manat mig att äfven från männens sida nedlägga en allvarlig protest mot den djupt rotade svenska osed, som i damsällskap kallas att berätta »roliga historier», men bland oss män har en mindre eufimistisk, ej gärna i tryck återgifbar benämning. Det är måhända ej fullt rättvist att under samma kategori sammanföra de fina slippriheter, de i en elegant form berättade tvätydiga historietter, som äfven i s. k. distingerade salonger anses passande, och de alls icke tvätydiga, utan fastmer mycket tydliga råheter, som äro så gouterade i en del herrsällskap, i all synnerhet då punsch-karaffen fyllts på några gånger och det lider fram emot småtimmarne. Men då »Sara», som bättre än jag känner kvinnornas bevekelsegrunder och innebörden af »de roliga historier», som *damerna* berätta hvarandra, icke tvekat att, såsom man säger, skära alla öfver en kam, må det tillåtas mig att på en gång rikta min protest mot damernas »roligheter» och männens — ja, ordet behöfver kanske ej utfyllas. I själfva verket är *tendensen* i dem densamma, den må nu vara dold bakom en väl funnen ordlek eller framträda i sin råaste form.

Det är ett sorgligt faktum, att svenskarne taga priset bland civiliserade folk i konsten att berätta skabrösa historier. I intet annat land är man så ofta — i sällskap, på kaféer och restauranter, på järnvägar och ångbåtar, med ett ord: öfverallt där man träffar folk — i tillfälle att höra sådana. Från de allra högsta kretsar till de lägsta cirkulera hundrade, ja tusende och åter tusende historier, som öfverträffa hvarandra i cynism. Jag har

Privat sjukhem! Sturegatan 60, 1 tr. Stockholm.
Referenser: D:r F. Netzler, Sturegatan 3, D:r A. Kull, Nybrohamnen 26, D:r F. Klefberg, Nybrogatan 11 b, D:r G. Hellström, Hamngatan 22.
Personer, som skola undergå operationer eller ligga under läkarebehandling, emottagas i hel inackordering i förening med erforderlig sjukvård.
Walborg Ulrich Sjuksköterska. Bell-tel. 4 04.

hört talas om en herre, som tog sig för att upptecknа alla anekdoter och »kvickheter» i denna genre, han fick kännedom om, och hans anteckningar svällde snart ut till sådana volymer, att han måste reservera en särskild byrålåda för deras räkning. Ingen svensk, åtminstone ingen svensk man kan vara okunnig om detta för svenska folket föga hedrande »championship». Tvärtom. Är det icke så, att äfven de bästa, de mest renhjärtade af oss, svenske män, äro så vana att höra alla slags råheter, att vi knappast fästa oss vid dem? Vi äro rent af förhärdade. I utlandet, i Frankrike till exempel, som ju just icke har rykte om sig för rena seder, hvars literatur med säkerhet har att uppvisa fler moraliskt tvifvelaktiga alster än vår, hvars teatrar, kafé och gatulif bestämdt har en mer depraverad karaktär än hos oss — där hör man på långt när icke så många och icke så gräsligt simpla historier som i vårt eget land. Detta leder mig att tro — något som jag äfven hört andra säga — att berättandet af sådana historier hos oss är, mer än något annat, en *ful vana*. Jag tror och vill tro, att denna vana icke har sin grund i ett fullständigt sedligt fördärf, utan fastmer är att tillskrifva ett slags mode, tyvärr af sämsta beskaffenhet. Man ser, hur någon viss herre förvärfvar sig popularitet i sällskapskretsar genom sin förmåga att berätta »roliga historier», och denna popularitet eggar andra att gå i hans fotspår. En del personer uppnå en förvånansvärd virtuositet i nämnda genre; de taga saken rent af som en lifsuppgift. Men det är icke därför sagdt, att de i sitt lefverne äro sämre än andra. Man menar icke så mycket med det. Det är den allmänna ursäkten.

För att åstadkomma en ändring till det bättre i dessa sorgliga förhållanden, behöfves först och främst kvinnornas medverkan. Ett franskt ordstäf säger: »Les hommes font les lois; les femmes font les moeurs». Men kvinnorna skapa icke blott sederna, utan äfven osederna. Icke som om jag skulle vilja påbörda dem, att de mer än vi berätta »roliga historier». Långt därifrån. Jag tror fastmer, ja, jag är fullt öfvertygad, att de kvinnor, som fela härutinnan, äro en försvinnande minoritet, under det att majoriteten af män skattar åt oseden. Men jag tror, att korrektivet ligger i kvinnans hand. Endast *hon* har makt, om hon *vill*, att genomföra en reform. Som jag nyss sade, vi män, äfven de bästa af oss, äro så genom-vana att höra alla slags råheter, att vi icke fästa oss mycket vid dem. Skulle dessa råheter någon gång vara klädda i en verklig kvickhet, äro vi så tacksamma, att vi gärna glömma det fula, för att njuta af det kvicka. Vi äro förhärdade. Af oss är knappast att vänta initiativet till en reform.

Men kvinnorna kunna göra mycket; först och främst själfva taga sig i akt för tvätydiga anspelningar och »roliga historier». »Sara» har fullkomligt rätt däri, att ingenting är mer ägnadt att förringa männens aktning för kvinnan. Och vetskapen, att damerna begagna sig af samma simpla tidsfördrif, är nog att tysta männens samvetsbetänkligheter. För det andra: att aldrig skratta åt ett vågadt skämt, att om möjligt undvika att inbjuda och umgås med sådana herrar, som äro kända som berättare af skabrösa historier, samt framförallt att söka hålla hemmet rent från denna pestsmitta. Om ni är hustru, så finn er icke i att er man, åtminstone med er vetskap, försyndar sig mot de enklaste regler för sant gentlemannaskap. Och om ni är mor, så förbjud absolut era söner, så länge ni har någon makt öfver dem, att begagna ohöfviskt skämt eller att umgås med kamrater, som göra det. Endast genom kvinnans energiska ingripande kunna vi hoppas, att svenska folket skall blifva kvitt ett nationallyte, som hotar att öfvergå till ett verkligt samhällsondt.

H. C.

En diskussionsafton i Kvinnoklubben.

Förhända det skulle kunna intressera Iduns talrika läsarinnor rundt om i landet att erhålla en skildring från en diskussionsafton i Kvinnoklubben i Stockholm, när något ämne mer än vanligt lägger beslag på uppmärksamheten, som fallet var i torsdags afton.

Jag ber likväl att först i korthet få förutskicka några »biografiska notiser» om Kvinnoklubben, den skulle annars tilläfventyrs kunna få namn om sig att vara ett af dessa nymodiga påhitt, som man så gärna hyser misstro mot, ett misstroende som klubben ej i ringaste mån förtjänar.

På slutet af 1880-talet, när intressset för kvinnosaken var mer än vanligt lifligt, beslöto några för saken varmt intresserade att bilda en kvinnoklubb här i Stockholm, delvis efter utländskt mönster, hvarest kvinnor ur de bildade klasserna skulle kunna träffas för att samtala, musicera, läsa tidningar o. s. v. sedan deras arbete för dagen var slut. Det finns nämligen en otrolig mängd af bildade kvinnor, som ha anställning dels i statens tjänst, såsom vid posten, telegrafen och telefonbolagen, dels privattjänst vid skolor, i banker och på kontor, men som alldeles sakna hvad man egentligen menar med *hem* och tillfälle till ett angenämt familjelif, och just för dessa ansåg man att en dylik klubb borde bli både till nytta och nöje.

»Beslut och handling äro ett hos kvinnan,» plägar man ju säga, och på initiativ af bland andra fröknarna *S. Giäbel, B. Hübner, S. Gumælius* och *H. von Franken*, numera fru *Hejkenskiöld*, bildades kvinnoklubben.

Den första lokal som erhölls, var belägen vid lilla Norrbro, visserligen helt enkel, men det oaktadt mycket treflig, den nuvarande lokalen åter i Schumachers nybyggda hus, Norrlandsgatan 17, 1 tr. upp, är helt enkelt förtjusande. Den består af fyra rum: en större sal, ett samtalsrum, ett läs- och skrifrum samt intill detta ett mindre rum, som disponeras af en af klubbens medlemmar, hvilken tillika har tillsyn öfver lokalen m. m.

Inga andra än kvinnoklubbens medlemmar få, utan särskildt tillstånd af ordföranden eller någon af styrelsens medlemmar, bevista sammankomsterna, och nya medlemmar skola anmälas af någon bland de förutvarande, hvarefter styrelsen afgör, om anmälan bifalles. Årsafgiften är sex kronor.

Men roligt är det och nytta har man af att vara medlem af Kvinnoklubben! Det är massor af folk man träffar samman med, tankeutbytet är ofta under aftonens lopp mycket lifligt och stämningen den angenämaste som kan tänkas, ty hvar och en tager till klubben med sig blott sitt allra bästa solskenslynne.

Många för kvinnorna viktiga spörsmål ha innom klubben varit föremål för diskussion, dock undvikas sorgfälligt alla religiösa och politiska spörsmål, som ha en sådan förmåga att »sätta brand i alla sinnen».

Till en början var det svårt nog att få en diskussion i gång, men nu, när den första ovanan vid och rädslan för att tala, om jag så får säga, offentligt — ehuru det ju endast är inom klubben — hunnit öfvervinnas, går det bra, ja ibland äro inläggen helt enkelt utmärkta.

Kvinnoklubbens näst sista ordförande, fru *Emma Boström*, född *Tersmeden*, en sällsynt begåfvad, fint bildad kvinna, hyste det varmaste intresse för klubbens framgång, och den nuvarande ordföranden, fröken *S. Gumælius*, är fullt ut lika intresserad och sköter ordförandeklubban på ett utmärkt sätt. Kvinnoklubben har också under deras ledning gått betydligt framåt.

Men det var egentligen en diskussionsafton i Kvinnoklubben jag skulle tala om.

Torsdagen den 17 januari höll fröken *Anna Whitlock* ett föredrag om de s. k. *Settelments i London*. Dessa *Settelments* skulle egentligen kunna kallas för *bildningscentra* och hafva i Londons Eastend uträttat otroligt mycket godt bland »de fattigaste i London».

Upprinnelsen till dessa nu i folkbildninges tjänst så viktiga *Settelments* var följande. En ung student från Oxford hade på 1860-talet flyttat ut till Eastend för att bland dess såväl fysiskt som moraliskt djupt sjunkna befolkning söka sprida några frön till kultur och bildning. Detta den ensamme studentens första försök vann efterföljd, och många såväl män som kvinnor beslöto, besjälade af en brinnande håg, att verka för samma mål, Eastendsbefolkningens höjande.

Slutligen beslöt man skaffa sig ett eget hus, och år 1884 stiftades Taynbyhall, det första stora bildningenscentrum man haft i Eastend. Taynbyhall, som endast var afsedt för manliga missionärer i folkbildningens tjänst, stod under ledning af kyrkoherde Barnett, och man inackorderade sig där pr år eller månad. Dit kommo unga kandidater från såväl Oxfords som Cambridges universitetet för att slå sig ned under ett à två år, under tiden ägnande sig uteslutande åt det arbete de beslutat utföra. På dagarne studera de de sociala förhållandena i Eastend eller ock arbeta de vid någon af fabrikerna där ute, för att i grund lära känna befolkningens behof, vanor och uppfattning, och om aftnarne hålla de föredrag eller samtala de i samlingssalen med de talrika besökande, som alltid om aftnarne komma dit.

Inom Taynbyhalls verksamhetsområde finnes otroligt mycket sammanfördt: där hållas föredrag, där anordnas tafvel- och konstutställningar och där gifvas konserter.

Men det är ej endast Taynbyhall som har äran af att vara bildningscentrum i Eastend, där finnas flere såväl uteslutande kvinnliga som uteslutande manliga; ett af de sednare är grundadt af frireligiösa och vid detta tjänstgöra de unga prästkandidaterna ett à två år innan de taga anställning.

Sedan fröken Whitlocks här, i allra största korthet, återgifna intresanta föredrag var slut, beslöt kvinnoklubbens styrelse, att »på allas begäran» anordna en diskussion öfver ämnet. Intresset för dessa *Settelments* var mycket stort och därför enades man om att anordna en s. k. *extra diskussionsafton* till följande torsdag — någonting mycket ovanligt, ty i regeln hållas dylika blott en gång i månaden.

En af klubbmedlemmarna fick i uppdrag

att inleda diskussionen och i korthet omnämna föredragets innehåll, i händelse några medlemmar, som ej åhört det, skulle infinna sig.

Följande torsdagsafton kl. 7, vanliga tiden, samlades ett stort antal, närmare ett sjuttiotal, af klubbens medlemmar, och man såg tydligt, att intresset var mycket stort. Smärre grupper sutto här och hvar och samtalade ifrigt och lifligt, så förkunnades att kaffet var serveradt för dem, som ville inmundiga sådant, och sedan denna mera materiela del var undanstökad, vidtog diskussionen.

Sedan inledarinnan fullgjordt sitt uppdrag, vidtog en ytterst liflig diskussion, som varade ett par timmar, och hvari omkring ett trettiotal talarinnor deltog. Alla enades om, att man borde följa engelsmännens exempel och söka få till stånd någonting liknande Taynbyhall äfven hos oss. Meningarna voro visserligen delade om, huru detta skulle kunna realiseras, men att det skulle ske på ett eller annat sätt, det hoppades alla. Slutresultatet blef, att man enades om att nu under vinterns lopp arbeta för saken, hvarefter man längre fram skulle anordna ett möte för äfven utom klubben stående.

Därefter afslutades den lifliga diskussionen, stolarna röjdes undan och bordet dukades. Under tiden fortsattes samtalen inne i smårummen, vid tiotiden serverades supén, som alltid består af te och smörgås, hvarefter man skildes åt efter en ytterst angenäm afton.

På samma sätt tillgår det vid alla diskussionsaftnar, medlemsantalet kan visserligen växla, men stämningen är alltid lika angenäm.

Anledningen härtill tror jag är, att man är på neutral mark, hvar och en rår sig själf, men man njuter ändå af det mest behagliga hemlif — och däri ligger säkerligen Kvinnoklubbens största dragningskraft.

Kata Dalström.

"De rysliga telefonisterna".

Några bittra erfarenheter af en Kvinnlig telefonist.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Nu ringer hon på till A. Genast är C. framme med sitt »upptaget». — »Säg åt mig, när det blir klart!» säger hon i bönfallande ton. C-telefonisten lofvar det. Men i C. är folket mycket pratsamt, och deras telefonfröken, som har fullt upp med arbete, glömmer bort löftet till grannstationen. Efter några minuter ringer er fröken på A. Åter säger C. sitt »upptaget». — »Nå, då får jag väl vänta igen.» Men nu litar hon icke på att C. skall säga »öppet» — en signal med telegrafskrift — utan ringer snart på igen. Nu kommer B: »upptaget» — retsamma ord, som de stackars telefonisterna så ofta måste höra — »upptaget, men jag har samtal till er,» och så beställes ett samtal. Linien bör ej stå obegagnad, då korrespondensen är så liflig — kanske är det för öfrigt en af »de 21» som vill fram, alltså är det bäst att lyda order. När detta samtal slutar, är A. ännu upptaget. Efter en minut förnyas signalerandet till A. Nu kommer C. återigen med det där förhatliga ordet, ni vet. »Ack, då får jag väl vänta igen,» säger er fröken undergifvet. — Hvad hon blir förtjust, när hon till slut får svar från A. Och så beställer hon sitt samtal. Hon lofvade ju att ringa upp er, hr W., och ni lofvade att stanna inne. Hon sträfvade sig fram till A., beställde samtalet, »hr Y. i A.» är nu uppringd. Sedan ringer hon på er och ni — ja, min herre, i stället för er »ljufva stämma» får telefonisten höra en helt annan röst, som underrättar att: »hr W. är utgången — han hade inte tid att vänta.» Hon drar en suck, underrättar A. om er opåpasslighet och får ett något snäft »usch då» till svar af telefonisten i A, som i sin tur får det nöjet att underrätta hr Y. Det är alls icke roligt att själf bli narrad och mot sin vilja narra andra. Är nu hr Y en simpel eller hetsig karl, så drar han till och med en en liten nätt svordom, slänger upp hörtelefonen och ringer af i örat på telefonisten, innan hon talat till punkt.

Hvilket onödigt arbete er telefonfröken haft, och under tiden hon arbetade sig nervös för »den opåpassliges» skull, hade hon mängder af vanliga samtal att koppla. Om en half timme eller något mera kommer ni igen, ber naturligtvis icke om ursäkt för hvad som varit, utan säger åter till om: »hr Y. i A.» Och så blir det samma arbete på nytt, signaleringar, böner att få komma fram o. s. v., kanske också med samma resultat som förra gången — är det icke uppmuntrande?

Det är med tanken på att sådana här historier upprepas snart sagdt hvarje dag, som jag ber er: stanna inne, då ni begärt samtal, eller vidtag sådana mått och steg att telefonisten icke behöfver — sträfva förgäfves!

En annan sak, som jag ville bedja herrar abonnenter, är denna: när I ha'n begärt ett samtal, återkommen icke hvar fjärde minut, eller oftare, för att höra efter, om det är klart! Där är nu hr X. — X. är en obekant storhet. — Han är abonnent och en riktig »kinkblåsa». Dess bättre hör han till undantagen. Låt oss likväl tänka oss att en station har fem stycken sådana herrar X, d. v. s. fem kinkblåsor att göra med. För att minska enformigheten kunna vi kalla fyra af dem för A., B., C. och D. Vi tänka oss nu, att herrar A., B., C., D. och X. under loppet af fem minuter å centralstationen begärt ett samtal. Under loppet af nästa kvart — det är den längsta möjliga tid vi härvidlag kunna ta' till — återkomma alla dessa herrar hvar och en två gånger för att med snäsig röst fråga: »är det inte klart än?» — »kan man inte få komma fram i dag?» o. s. v. Och telefonfröken får 10 gånger säga »centralen», 10 gånger höra på kinkiga förfrågningar, 10 gånger upprepa sitt: »inte än — jag skall ringa på.» Och allt detta till ingen nytta. Kanske hindra henne t. o. m. de värda herrarne med sitt kält att anteckna andra begärda samtal. — Men telefonfröken får aldrig vara glömsk, och alltid skall hennes röst vara vänlig, huru mycket herrar X och konsorter än plåga henne med sina snäsiga förfrågningar, allt under det att ständigt fallande klaffar påminna henne om, att hon har tjogtals abonnenter att passa — hr X vet icke reda på mer än en.

Åh, mitt herrskap, ni kan icke tänka er allt hvad oreda »den rysliga telefonfröken» ställer till. Men jag har hört talas om det, jag. Ibland springer hon bort och flyttar åskproppen i en telefon, och när sedan någon ringer på till abonnenten, som har den där telefonapparaten, så kommer han ingen väg, ty den andres telefon är »stängd till jorden», och på stationen sitter telefonisten och skrattar i mjugg. Ibland är hon ute och ställer till kontakter för att hennes älskvärda abonnenter skola få något att förarga sig öfver.

Men skämt åsido! Visst är att telefonisten rår för alla fel, hvilka uppstå, vare sig å telefonapparater eller linier, vare sig de uppkomma genom storm och åska eller förorsakas af abonnenternas egen tankspriddhet eller obekantskap med telefonen.

Det händer t. ex. att hr X — vi hålla oss alltid till den obekante storheten — helt enkelt står med hörtelefonen i hand och ringer på till stationen. Som han heller icke kommer ihåg att trycka ned klykan, gå hans ringningar naturligtvis icke fram. Hr X är affärsman, vill nu tala med en annan affärsman om affärer och har just hållit på att kalkylera. Siffrorna dansa lätt och ledigt fram genom hans beräknande hufvud, allt under det han ringer — och ringer förgäfves. Ringning n:r 1, ett ögonblicks väntan — intet svar. Stora ögon. Ringning n:r 2. — Fortfarande lika tystlåtet. »Är människan galen?» En tredje, fjärde, femte ringning — allt förgäfves. Nu är det bra för telefonisten, att hon icke kan se och höra sin ärade abonnent, ty nu är han — alldeles rasande. Men ringer, det gör han, ringer gång på gång — fram skall han. Ögonen rulla, och ådrorna i hans panna svälla. Slutligen måste han hämta andan och torka svetten ur pannan. Uttröttad stöder han armbågen — mot telefonklykan (hörtelefonen håller han alltjämt i handen). »Vänta bara, den där människan skall få se på annat! Vänta bara!» — Nu ännu ett försök, det sista. Och i det han behåller samma hvilande ställning, som han nyss intagit, vrider han om vefven ett par hvarf. — »Centralen.» Nu bryter det löst. Och nog får telefonfröken — sina fiskar varma. Medan hr X »håller tal», hinner emellertid telefonfröken att koppla en hel rad samtal — icke kan hr X. begära, att hon skall ägna sin uppmärksamhet endast åt honom. — Emellanåt »kommer hon in» för att höra efter, om hr. X. slutat, och då han talat sig trött, frågar hon i all ödmjukhet om »hr. X. icke möjligen stått med telefonluren i hand.» och äfven glömt att trycka ned klykan. Det minnes abonnenten nog icke, men minnes han det, så är han i de flesta fall för stolt att erkänna det, och riktigt ett »underverk» är det, om någon är så storsint att han sedan kommer och ber om ursäkt, för att han varit häftig och orättvis.

En annan gång ringer hr X. på till en god vän, t. ex. hr Z. Men denne, som nyss ville taga sig en lur, utan att bli störd af telefonklockans »kling klang», har »satt i åskproppen». Och hur mycket hr X än ringer, får han icke något svar. Telefonisten borde väl ha märkt, sedan hon kopplat samtalet, att ingen påringning hördes från hr X., men detta faktum undgick henne, eftersom hon just »i den vefvan» hade en hel rad abonnenter att svara. Samtal inom nätet få stå kopplade huru länge som helst. Om hr X. hela dagen igenom vill tala med samma person — förutsatt att någon låter tala vid sig så länge — kan telefonisten ej neka honom det nöjet. Alltså — han står där han står och kommer ingen hvart — hans ringningar »gå till jorden». Telefonisten tror att abonnenten talar med det begärda numret. Till sist tycker hon dock, att herrarne tala ovanligt länge, hör efter — »de måtte ha slutat.» Nu kopplar hon af samtalet. Tro nu icke hr X. kan tänka sig annat än att telefonfröken varit ute och promenerat eller något dylikt eller också icke brytt sig om att svara. Det är nedrigt att vara så misstänksam, men hr X. är en misstänksamt anlagd natur, stackars karl! När han, efter afkopplingen, nästa gång får svar från stationen, antingen storgrälar han, eller också säger han i besk eller sötsur ton: »det var då snällt att man *nå'n gång* får svar från stationen.» Telefonisten »drar öronen åt sig» och börjar ana, att en »åskropp» nu åter varit framme och skaffat henne förargelse. Försöker någon sedermera att förklara hela affären för hr X.: »sådana där fall ha inträffat förr, hr Z. har redan »erkänt» att han hade satt i åskproppen, och då blef naturligen följden den, att hr X:s ringningar gingo till jorden och ej hördes, hvarken hos hr Z. eller på stationen» — hvem kan öfvertyga honom? Antingen är hr X. för inskränkt för att kunna begripa hela saken eller för envis och misstänksam för att vilja förstå den. — —

Gode »hr obekant» — fast »god» bör man då ej kalla någon människa — när ni ringer på till stationen, så kom ihåg, att telefonisten behöfver om också blott en försvinnande liten del af detta som kallas tid för att svara er. Ni tror kanske, att hon bara behöfver se, hvem som ringer på och ropa sitt: »centralen», — men ni misstar er. Hon måste också räcka ut handen samt fatta och koppla in i bordet en propp af något slag. Först därefter kan hon svara er. Låt vara att alltsammans är »ett ögonblicks verk», som man säger — någon tid ta'r det dock alltid. Men ni, otålig som ni är, ringer två ringningar omedelbart efter hvarandra. Fröken hinner icke svara på er första signal, och den andra får den stackars flickan rakt i örat. Tänk er nu att flere abonnenter ringa samtidigt, huru svårt skall det icke vara att hinna med att expediera alla! Men det är sant — den saken skola vi icke tala om. Vi ha ju redan kommit öfverens om, att för er existerar endast en abonnent.

(Slut i nästa n:r.)

I dag

vill Ni ju uppfylla redaktionens vördsamma bön och — om Ni ej redan gjort det — genast ifylla samt insända det frågeformulär angående Iduns julnummer, som förekom i förra veckans annonsbilaga.

Ur notisboken.

Kronprinsessan Victorias hälsotillstånd har småningom något förbättrats, telegraferas från Rom. Kronprinsessan mottog den 21 januari på f. m. åtskilliga i Rom varande svenskar och norrmän samt hade till middag inbjudit ministern frih. Bildt med fru.

*

Kvinnlig medaljör. Fröken *Hilda Wennberg*, som i 25 år haft uppdrag att utdela vissa af den k. familjens gåfvor till behöfvande, har af konungen fått mottaga en medalj i guld af trettonde storleken med konungens bröstbild att bäras i guldkedja om halsen.

*

Våra flickors skoldräkt. Från finsk kvinnoförening har till Fredrika Bremerförbundets dräktreformförening ingått underrättelse om, att föreningen vid ryska hygieniska sällskapets i Petersburg exposition erhållit sällskapets stora silfvermedalj för en skoldräkt för flickor, tillverkad hufvudsakligen efter Svenska dräktreformföreningens modell och just densamma, af hvilken Idun i höstas meddelade beskrifning och afbildningar.

*

Svenska allmänna kvinnoföreningen till djurens skydd hade i måndags afton sammanträde å Hôtel Continental under ordförandeskap af fru *Varenius*. Af års- och revisionsberättelserna för år 1894 framgick, att föreningen haft i inkomster 2,189 kr. och i utgifter 3,008 kr. Den sammanlagda behållningen utgjorde vid årets slut 11,114 kr. Medlemsantalet var 1,034, hvaraf 277 voro ständiga ledamöter. För att främja djurskyddets sak hade föreningen, bland annat, utdelat flere belöningar samt från trycket låtit utgifva en mängd broschyrer och böcker. Vidare har föreningens styrelse till öfverståthållareämbetet aflåtit en skrifvelse, hvari anhålles, att en eller flere personer anställas i stadens tjänst för att tillhandagå allmänheten med medel för vilda kattdjurs utrotande. Full ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Till dess ledamöter återvaldes fruarna *Varenius* och *Signeul*, friherrinnan *Ruuth* och fröken *Sparre* samt öfverstelöjtnant *von Hedenberg*, kapten *Axelsson* och redaktör *Hökerberg*. Föredrag hölls därpå af veterinärläkare *S. Nystedt* öfver ämnet: »Några erinringar om hemmets betydelse för djurskyddsarbetet».

*

Filharmoniska Sällskapet i Stockholm högtidlighöll i lördags tioårsdagen af sitt stiftande med en vacker och vällyckad fest i Hôtel Phœnix' stora våning. Därvid framställdes ett antal tablåer, till hvilka uppränningen och rollfördelningen verkställts af festkomitén, hvarefter vår framstående målare hr Alf. Wallander hade konstnärligen preciserat och förfinat hvarje detalj och helhetsverkan. Motiven till tablåerna voro hämtade från musikverk, som utförts af sällskapet. Det kan utan öfverdrift sägas, att dessa tablåer alltigenom uppburos af fägring och smak. Till hvarje tablå spelades bakom scenen däremot svarande musik på piano ur orginalverken, men till Beethovens stora messa orgel. Efter tablåernas förevisning öfverräcktes till sällskapets förtjänte dirigent A. Hallén en halfstor silfverlyra, medan sekreteraren reciterade några för tillfället skrifna verser. Den präktigt arbetande lyran (från Sporrongs verkstad) var en hedersgåfva af de aktiva ledamöterna. Efter en paus utfördes en melodramatisk pantomim. Under väntan på supén hann därefter f. ledamoten hr Sven Scholander förnöja med en hel liten konsertafdelning ur sin rika och omväxlande repertoar af sånger till luta. Sedan man superat och intagit kaffe, höll ordföranden kammarherre Burén vid bålarne ett tal för sällskapets gångna och kommande verksamhet, en ledamot tolkade sällskapets tacksamhet mot dess ordförande, och man tillbragte sedan ännu några angenäma timmar under sång, liflig dans och korta, hjärtliga tal.

*

En på samma gång angenäm och lysande fest var den stora årsmiddag, som Publicistklubben förliden lördag gaf å Grand Hôtel. För de kulinariska prestationerna förtjänar det berömda mönsteretablissementets skickliga ledarinna fru *Lilly Cadier* de högsta loford. Och när så den materiella välfägnaden kryddades af dylika »andliga insatser» som Henri Marteaus violspel, fröknarna Sparrmans och Kragballes sång m. m., är väl ej underligt, att stämningen blef den bästa. Många tal och lustiga visor förekommo ock. Den versifierade byllning, som ägnades damerna af denna tidnings redaktionssekreterare, återfinna våra läsarinnor på annat ställe i dagens nummer. En animerad bal afslutade den ståtliga festen, som lände festkomitén med redaktör Anderson Edenberg i spetsen till all heder.

Teater och musik.

Kungl. operan uppförde i lördags för första gången »Vännen Fritz», Mascagnis 3-akts-opera eller lyriska komedi, som den kallas på programmet. När man hört samme kompositörs genialiska och uttrycksfulla opera »På Sicilien» och vet, hur populär den blifvit, är det naturligt, att man går till åhörandet af den nya operan med högt spända förväntningar. Och om dessa icke egentligen kunna sägas blifva besvikna, så torde det dock stå klart för en hvar, att »Vännen Fritz» ej hör till de operor, som varda långlifvade på scenen. Härtill bidrager nog ock i sin mån den tunna handlingen; det hela är egentligen en stämningsbild och har som sådan gifvit kompositören tillfälle att i tonen måla ett idylliskt landtlif med en liten kärleks-historia af enklaste slag. Musiken bjuder emellertid mångenstädes på förträffliga saker. Första akten torde vara den mattaste. Men äfven här förekomma vackra partier, t. ex. Suzels romans och zigenaren Josefs — en öfverflödsperson i stycket för öfrigt — violinsolo. Det senare, som utanför scenen förträffligt utföres af konsertmästaren *Zetterqvist*, förefaller dock mera som ett konsertnummer. Andra akten är den bästa. Här återfinnas ett par af operans hufvudnummer, nämligen körsbärsduetten emellan Fritz och Suzel samt brunnsduetten emellan Suzel och rabbinen David. Den förra med sitt delvis klockspelsartade ackompagnement är af utmärkt verkan. Ackompagnementet till recitativet om Rebecka och Eleazar är hållet i en anslående koralstil. Operans i orkestralt hänseende mest framträdande nummer är förspelet till tredje akten. Det gör sig förträffligt och framkallar alltid det lifligaste bifall, som ofta föranleder dess omtagning. Tredje akten innehåller likaledes en rätt vacker kärleksduett mellan Fritz och Suzel, vidare zigenaren Josefs tröstevisa och slutar med en septett, i hvilken kärlekens lof sjunges.

Hvad utförandet beträffar stå i detta hänseende hrr *Ödmann* (Fritz) och *Söderman* (David) i främsta rummet. Likaledes förtjänar fru *Linden* som zigenaren Josef att särskildt nämnas. Däremot tro vi, att den blyga och landtliga Suzel skulle vunnit på att få en annan representant än fröken *Holmstrand*, som ej rätt lämpar sig för denna ingenueroll. Hennes stämma är ock för hård och sångsättet ej utan brister. Trenne biroller innehafvas af fru *Strandberg* samt hrr *Nygren* och *Lundmark*. Operan göres mycket bra under hr *Hennebergs* ledning. — Efteråt gifves en balett, arrangerad af hr Glasemann och utrustad med rika belysningseffekter.

Den 11 dennes gifver k. operan en *Bellmansföreställning* för att högtidlighålla hundrade årsdagen af nationalskaldens död. Hufvudnumret vid denna festföreställning kommer att utgöras af ett svenskt originalstycke, benämndt »Ett svenskt minne». Handlingen försiggår på Bellmans tid och med honom själf, flere af hans samtida samt de mest bekanta Bellmansfigurerna såsom uppträdande personer, och äro däri inlagda en stor del Bellmanssånger i arrangemang af prof. Hallström.

Vasateatern har begagnat sig af fru *Anna Pettersson-Norries* gästspel till att återupptaga den outslitliga »Niobe», denna gång naturligtvis hufvudsakligen för at låta den ärade primadonnan glänsa i den klassiska drottningens gestalt. Och *att* hon glänser, därom tviflar ingen, som känner hur ypperligt fru Norrie alltid vetat uppbära antikens dräkt. Framgången i tisdags kväll var också deciderad, och det roliga lustspelet torde ha att motse en ny och kraftig lifsperiod i denna nya inkarnation.

»De svarta trubadurerna», såsom man här kallar negersångsällskapet »The Fisk Jubilee Singers», hafva under de senast gångna båda veckorna gifvit flere konserter härstädes och tillvunnit sig det allra lifligaste bifall från såväl den musikaliska som den stora allmänhetens sida. De hafva ock genom sina intressanta och omväxlande program, genom sin ypperliga sammansjungning, sin fina nyansering och sina goda röster gjort sig väl förtjänta däraf.

Raoul Koczalski, den 10-årige hofpianisten, gaf sin första konsert härstädes sistlidna lördag, inför en ej vidare talrik publik, säges det. Vi voro vid sagda tillfälle upptagna på annat håll och spara därför vårt omdöme om honom, tills han hållit sin andra konsert, hvilken äger rum om onsdag.

Hr Sven Scholander anordnar också, och det är ju helt naturligt, *Bellmansfest* den 11 dennes i Musikaliska akademien. Lika naturligt är äfven, att han får fullt hus på denna minnesfest.

En Schumann-afton gifves om måndag i Vetenskapsakademien af de båda framstående pianisterna *Vilh. Stenhammar* och *Knut Bäck*.

Oupplösliga band.

Novell för Idun

af

Sylvia.

(Forts.)

Tystnaden blef henne likvisst något enformig, och i den tilltagande skymningen försänktes hon snart i de eftermiddagsfunderingar, som vid denna tid på dygnet vanligtvis för en stund inställde sig och nu kommo henne att glömma, huru hennes uppträdande gent emot fabror egentligen borde ha varit.

Mellan gardinernas tjocka veck föll i detta ögonblick en månstråle, som troligtvis verkade störande, ty hon sänkte ännu djupare sitt hufvud. Med en lätt kyss på hennes hand, som sjunkit ned från min axel, reste jag mig sakta upp samt begaf mig in i salen eller salongen, som min tant gärna kallade det bredvid liggande rymliga, luftiga rummet.

»Vår våning är inte stor,» sade hon vid tillfälle en och annan gång, »inte stor, men ytterst komfortabel,» hvarvid hon med sin ringbeprydda hand gjorde en li en rörelse mot en del dyrbara portiérer, som, utppriktigt sagdt, hvarken dolde sängkammare eller boudoirer, utan präktiga garderober. Men bakom praktfulla draperier kunde man ju föreställa sig hvarjehanda.

Stackars tant! Hon hade svårt att bära försakelser. Att låta någon ana, att hon måste försaka, detta var något, som hon aldrig skulle kunnat bära.

Med en suck sjönk jag ned i en fåtölj och stirrade omkring mig.

Månskenet föll nu fullt in och kastade breda strimmor öfver golf och väggar, hvarvid en och annan förgyllning framträdde ur dunklet och glaset, i den gamla böhmiska ljuskronan gnistrade. Det låg öfver det hela en dämpad glans och en oredig färgton, som öfverensstämde med minnet om ett förgånget och det ovissa i en framtid.

Fastän jag uppmanat tant att ej vidare språka om hvad som en gång hade varit, kunde jag likväl ej jaga bort det ur min egen hågkomst, och tilldragelse efter tilldragelse dök upp, en efter annan.

Jag tyckte, att jag såg mig själf som litet barn stå i ett af de stora gemaken på Noregård, under det tant synade mig uppifrån och ned samt jämkade på min sorgdräkt, hvarpå hon förde mig in till farbror, som också tog mig i skärskådande, sedan han gifvit mig en kyss, åtföljd af en suck.

»Hon är lik Klara . . . alldeles min hustrus ögon, inte sant?»

«Barns oregelbundna utsende ändrar sig oupphörligen,» sade tant undvikande, i det hon torkade min uppåtsträfvande näsa med tydligt begär att göra en liten ändring.

Belfrages Pensionat & Hôtel Stockholm, Vasagatan 44 (nära Centralstationen) rekommenderar sina fina, hemtreflige rum från kr. 1:50 till högre priser och beräknas, utom för ljus, **intet extra**. Fullt vivre lämnas, men kan äfven delvis inackordering och extra måltider erhållas. Hemtreflig, angenämt sällskapslif, bästa tillfälle till språkföningar med utländingar. Gemensam salong, rök- och läsrum, matsal. **Fullt oberoende som på öfriga 1:a kl. hôtel.** Riks- o. Allm. telef. 1:a ref. Vaktmästare möter utanför station. Egna ekipager. 2 spårvagnslinier. English spoken! Man spricht deutsch! **Belfrages Pensionat & Hôtel**, Sthlm.

Tandläkare d:r Geo. Forssmans nya preparat för tänderna vård:

Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur

finnas å de flesta apotek, i parfymaffärer o. hos hrr handlande. Partiförsäljning för Sverige hos Bendix, Josephson & C:o, 11 Regeringsg. Stockholm.

På detta sätt blef jag mottagen, då man fört mig från sorgehuset, hvarifrån jag först sett min far och sedan min mor bäras bort. Med ett barns sorglöshet fann jag det emellertid helt naturligt, att jag skulle stanna i en omgifning, där man, å ena sidan tillfölje af en viss likhet och å andra sidan trots denna likhet, omhuldade mig på det ömmaste.

»Du är snart en grande dame,» sade tant ofta, och för att befrämja min edukation gaf hon mig det välmenta rådet, att jag i mitt uppträdande skulle söka efterlikna henne.

Troligtvis var hon alltför fullkomlig och icke lätt att efterlikna, ty oaktadt alla bemödanden sprang jag i stället för att trippa och det var hardt nära, att jag på österländskt sätt hälsat min farbror, då jag trädde in till honom, för första gången bärande en släpande klädning.

Så mild luften var den dagen, huru pingstliljorna doftade och hvilka heliga löften jag afgifvit i den gamla bykyrkan!

»Du kom hit i huset som en solstråle, petite,» sade tant, då vi på kvällen sutto tillsammans. »Vi behöfde just någon, som kunde lifva upp ensamheten... isynnerhet Gabriel,» och härvid såg hon bort till farbror, som halfsofvande satt i en hvilstol.

»Hvarför farbror mer än tant?»

»Åh, för ingenting...»

»För någonting ändå?»

»Frågvis!»

Vi talade icke högt. Men vid den oroliga blick, hon kastade bort till farbror Gabriel, förstod jag, att detta ämne möjligtvis kunde vara obehagligt för honom, och jag drog mig plötsligen till minnes en mängd häntydningar, hvaraf jag förut icke fattat något sammanhang... lösryckta ord om en son, som lämnat sin far i vredesmod.

Just som jag återigen skulle göra en hviskande fråga, sträckte farbror på sig och ropade mig, för att vi tillsammans skulle göra en promenad.

Några dagar senare, utan att man anade min närhet, hörde jag tant och farbror samspråka.

»Du bör göra något för Gabriella,» sade tant.

Göra något för mig? Gjorde han då icke allt? Jag stod orörlig som ett frågetecken.

»Det är ju öfverflödigt... Magnus är död,» svarade farbror med en suck.

»Antag likväl,» invände tant.

»För omkring ett år sedan låg han döende på ett sjukhus i Chicago. Efter den tiden har jag inte sport till honom. Vore han i lifvet, skulle mina bref och de annonser jag låtit införa i amerikanska tidningar säkert förmått honom återvända.»

»I ditt ställe skulle jag likväl,» återtog tant, men afbröt sig och fortfor: »Ja, du får ursäkta, kusin Gabriel, att jag talar rent ut! Fastän man kanske kan antaga, att Eila är den närmaste arfvingen...»

»Hon är det,» afbröt han. »Olyckligtvis har jag skäl att tro mig barnlös. Du vet lika väl som jag, att min sons förhastade giftermål var olyckligt... olyckligt från början och till slut. Närmare detaljer ha varit för mig obehagliga att tala om. Vare det nog sagdt. Troligtvis var det efter något stormigt uppträde, som Magnus blef sårad af ett revolverskott samt förd till ett sjukhus. Detta hände kort efter det hans hustru låtit enlevera sig af en cirkusclown... måhända har hon återgått till sitt förra yrke. Förmodligen var det den gynnade älskaren som...»

»Mon dieu, mon dieu,» framstötte tant.

»Efter detta... om han lefde... tror du inte han skulle vara nöjd att få återvända?»

Tants enda svar var en djup snyftning.

»Gabriella är på dubbelt sätt befryndad med mig,» återtog farbror. »Det är mig särdeles kärt, att min brorsdotter äfven är af min hustrus släkt, ty det var genom min hustrus penningar jag på goda villkor blef i stånd att öfverta Noregård. Själf ägde jag ju ingenting. Men lyckliga konjunkturer och sträng hushållning ha gjort mig till en burgen man.»

»Då din bror gifte sig med din svägerska, borde han ha följt ditt exempel,» inföll tant. »Men i stället lät han hustruns penningar smälta bort som snö för solen. Lyckligtvis gick det för Ella som det gick. Här har hon ett hem, och du betraktar henne som en dotter... och om du anser det öfverflödigt att tillförsäkra henne något kapital, så måste jag naturligtvis också göra det...»

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Hulda Lundberg; af *Ilse Franke*. (Med porträtt). — Till kvinnan; på publicistklubbens årsfest å Grand hôtel. Af *Johan Nordling*. — Hemstudier; af »*Studiosa*». — Iduns läkarartiklar. I: Huden och dess vård; af d:r *Arvid Afzelius*. — Ur minnets laterna magica; en af de stora och goda jag känt. Af *E. R—y*. — Ett nationallyte; ett inlägg från männens sida, af *H. C.* — En diskussionsafton i kvinnoklubben; af *Kata Dalström*. — »De rysliga telefonisterna»; några bittra erfarenheter af en *Kvinnlig telefonist*. (Forts.). — Ur notisboken. — Teater och musik. — Oupplösliga band; berättelse af »*Sylvia*». (Forts.) — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af **Sophie Linge**.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Kosmopolit jag är, och hvar nation,
Hvart land från »hedenhös» jag sagts tillhöra.
På hvarje moders läpp jag rest min tron,
Mitt språk förstås af späda barnets öra.
Jag bjuder lugn, jag skänker frid och ro;
Jag döfvar smärtan, stillar sorg och kvidan;
I kungens borg, i dagakarlens bo
Till mig man lyssnar under ljuf förbidan.
Hvad är jag månne? — En hypnotisör?!
Nå, ja! — rätt så — på sätt och vis, kanhända;
Visst är, att *det* man mig lofordar för,
Är att i *ro* jag *oro* städs ses vända.
Den kraft som verkar detta trolleri
Kan sammanfattas i tre ord allenast:
I »*kärlek*, *poesi* och — *harmoni*».
Den kärlek jorden äger högst och renast,
Den poesi, som, fast rätt primitiv,
Dock är så rik på känsla och på stämning;
Den harmoni, hvars enkla små motiv
I minnet lämnar kvar en mild beklämning.
Jag nyckeln har till drömmars sageland,
Där svarta troll och ljusa änglar gästa.
Kanske dit in jag dig ock fört ibland
På samma sätt som dit jag ledt de flesta.
Vill nu mitt namn du teckna, så hör på:
Låt *två* vokaler därvid dig betjäna
Och se'n *sex* konsonanter likaså;
Då känner du mig strax — »det vill jag mena»!

Du ser dem här på andra sidan stå,
Sök flitigt finner du dem snart också.
Hvad att »gå öfver» man ej alls behöfver,
Ty vatten får man litet hvarje städs.
Hvad »hufvudordet» är; (därför det söfver).
Ett föremål hvars närhet alla räd's.
Säg hvad hvar män'skas plikt är söka göra.
Hvad hvarje män'ska aldrig hysa bör.
Befodringsmedel, som oss långt kan föra.
Förvaringsplats för blommor, oftast skör.
Hvartill sig Jupiter en gång förklädde.
Hur den sig känner, som nyss varit sjuk.
En hemlig — hvad? den ingen fot beträdde.
Ett slagord för »hvad som är mest i bruk».
Förnämlig släkt på elfvahundratalet,
Hvaraf man grenar spårar än i dag.
Hvad först att göra plär utfalla galet,
Men blir man — hvad? — man gör det med behag.
Hvad säkert dåligt foder är för hästen.
Hvad som gemensamt är för haf — och ton.
(Jag skall ej länge plåga dig för resten.)
Hvad öknamn är för »litet dum» person.
Hvad som till tak och berg och jordhöjd hör.
— Nu tystnar jag — och domnar bort och dör.

Eolus.

Charad.

Mitt *första* — ack, uti vår tid
Man ofta nog en klagan höjer
Om dålig sådan, och därvid
En stegrad känslighet sig röjer.
Om man mitt *hela* skulle få
Och njuta den som en mitt *andra*,
Det onda skulle vika då
För stunden, men vi skulle klandra
Den som så ovist grepe till,
Hvad som i längden skada vill.

S. L.

Diamantgåta.

			a			
		a	a	a		
	d	d	e	e	h	
h	k	m	m	n	n	o
	r	r	r	r	t	
		t	t	t		
			å			

1) Bokstaf, 2) sinnelag, 3) hufvudsak, 4) folknöje, 5) sångare, 6) hvad ett snällt barn icke gör, 7) bokstaf.

Kalla K.

Allegori.

O Helios,
Ditt namn jag bär,
Mitt lif, mitt allt!
Din ljusa bild
Ej dölj för mig
I töcknens land.

Helios!
Du stoftets barn,
Jag har dig kär,
Du är ju min;
Fast jag tycks skild
Jag vårdar dig
Med mäktig hand.

B—r—o.

Epités med anagram

eller *tilläggs-* och *omflyttningsgåta*.

Skiljer sig från enkel epités där uti, att vid den nya bokstafvens tilläggande det ursprungliga ordets bokstäfver kunna omflyttas. För hvarje nytt ord som bildas tillägges blott *en* bokstaf. *Siffrorna ange blott antalet bokstäfver, ej deras ordning.*

2) Hvad vredgad ej vi höra må,
3) Då rätt sin trea alla få.
4) Om detta blott ni rätt förstå,
5) En hvar skall rätt sin femma få.
6) Ett ämne nyttigt uti färgarns hand.
7) En socken vidt bekant uti vårt land.

Sfinx.

Lösningar.

Logogryfen: Sömmerska; rö, mask, mark, kram, söm. köra, öm, möss, skare, rak, öra, rök, ask, ram, smör, kam, make, arm, smek, Mars, rös, öre, sömmar, sams, se, krass, rem, karm, skam, remsa, smörask, öskar, kras.

Charaden: Harmoni.

Ifyllningsgåtan: Augusti — månsken. Acam, Umeå, gran, ukas, stark, tanke, Iduu.

Konsonantförändringsgåtan: Tand, sand, rand, land, hand, band.

Ordförvandlingsgåtan: Frans Mikael Franzén. Facklor, Rumänien, amaryllis, nejonögon. Sölvesborg, makaroner, igelkott, kakelugn, astrakan, Efraim, laxöring, Fredrik, risgryn, akter, noshörning, Zakarias, Eugenia, Norrtelje.

HULTMANS Cacao & Chocolad rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.